

C/2024/1048

9.2.2024

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n korruptiontorjunnan kehys”

(C/2024/1048)

Yleisesittelijä:	Jean-Luc VANRAES (BE, Renew Europe), Ukkelin kunnanvaltuuston jäsen
Viiteasiakirjat:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi korruption torjunnasta sekä neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen korvaamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 muuttamisesta COM(2023) 234 final Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle korruption torjunnasta JOIN(2023) 12 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

COM(2023) 234 final

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 24 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Parlamentin jäsenillä ja muilla virkamiehillä saattaa olla tutkinnalta tai syytteenpanolta suojaava immuniteetti tai oikeussuoja, joka auttaa vahvistamaan heidän riippumattomuuttaan suojaamalla heitä varsinkin heidän tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmaisemiinsa mielipiteisiin tai antamiinsa ääniin liittyviltä perusteettomilta kanteluilta. Tällainen immuniteetti saattaa kuitenkin estää korruption rikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteenpanon muun muassa vaikeuttamalla rikosten havaitsemista ja tutkintaa tai sellaisten henkilöiden syytteenpanoa, joilla ei ole immuniteettia ja jotka ovat saattaneet olla osallisina rikoksessa. Lisäksi immuniteetin soveltaminen ilman asianmukaisia menettelyjä sen poistamiseksi tapauksissa, joissa on aihetta epäillä osallistumista rikollisiin tekoihin, murentaa julkisten instituutioiden uskottavuutta. Tästä syystä olisi saatava aikaan asianmukainen tasapaino toisaalta virkamiehille heidän tehtäviään hoitaessaan suorittamien tekojen osalta myönnettävän immuniteetin tai lainkäytöllisen koskemattomuuden ja toisaalta korruption rikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteenpanon sekä niihin liittyvien tuomioiden antamisen välillä.	Parlamentin jäsenillä ja muilla virkamiehillä saattaa olla tutkinnalta tai syytteenpanolta suojaava immuniteetti tai oikeussuoja, joka auttaa vahvistamaan heidän riippumattomuuttaan suojaamalla heitä varsinkin heidän tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmaisemiinsa mielipiteisiin tai antamiinsa ääniin liittyviltä perusteettomilta kanteluilta. Tällainen immuniteetti saattaa kuitenkin estää korruption rikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteenpanon muun muassa vaikeuttamalla rikosten havaitsemista ja tutkintaa tai sellaisten henkilöiden syytteenpanoa, joilla ei ole immuniteettia ja jotka ovat saattaneet olla osallisina rikoksessa. Lisäksi immuniteetin soveltaminen ilman asianmukaisia menettelyjä sen poistamiseksi tapauksissa, joissa on aihetta epäillä osallistumista rikollisiin tekoihin, murentaa julkisten instituutioiden uskottavuutta. Tästä syystä olisi saatava aikaan asianmukainen tasapaino toisaalta virkamiehille heidän tehtäviään hoitaessaan suorittamien tekojen osalta myönnettävän immuniteetin tai lainkäytöllisen koskemattomuuden ja toisaalta korruption rikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteenpanon sekä niihin liittyvien tuomioiden antamisen välillä, jos ja niin kauan kuin se on kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestelmän ja valtiosääntö-rakenteiden mukaista.

Perustelu

Tällaisten järjestelyjen on aina oltava jäsenvaltioiden poliittisten ja valtiosääntörakenteiden mukaisia.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 33 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jotta korruptiota voidaan torjua tuloksellisesti, on erittäin tärkeää, että korruptiorikosten ehkäisemisestä, havaitsemisesta, tutkinnasta ja syytteenpanosta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tehokkaasti tietoja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tietoja vaihdetaan tehokkaasti ja oikea-aikaisesti kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti. Tämän direktiivin, jolla on tarkoitus vahvistaa korruptiorikosten yhteiset määritelmät, olisi toimittava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien (EU) XX/2023⁵², (EU) 2019/1153⁵³, (EU) 2016/681⁵⁴, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2018/1240⁵⁵, (EU) 2018/1862⁵⁶ ja (EU) 603/2013⁵⁷ sekä neuvoston päätöksen 2008/633/YOS⁵⁸ mukaisen toimivaltaisten viranomaisten välisen tietojenvaihdon ja yhteistyön lähtökohtana.</p>	<p>Jotta korruptiota voidaan torjua tuloksellisesti, on erittäin tärkeää, että korruptiorikosten ehkäisemisestä, havaitsemisesta, tutkinnasta ja syytteenpanosta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tehokkaasti tietoja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tietoja vaihdetaan tehokkaasti ja oikea-aikaisesti jäsenvaltion toimivaltaisten liittovaltio-, osavaltio- ja alue- ja paikallisviranomaisten välillä sekä niiden ja muiden jäsenvaltioiden viranomaisten välillä kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti. Tämän direktiivin, jolla on tarkoitus vahvistaa korruptiorikosten yhteiset määritelmät, olisi toimittava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien (EU) XX/2023⁵², (EU) 2019/1153⁵³, (EU) 2016/681⁵⁴, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2018/1240⁵⁵, (EU) 2018/1862⁵⁶ ja (EU) 603/2013⁵⁷ sekä neuvoston päätöksen 2008/633/YOS⁵⁸ mukaisen toimivaltaisten viranomaisten välisen tietojenvaihdon ja yhteistyön lähtökohtana.</p>

Perustelu

Korruption torjuntaa koskeva yhdenmety lähestymistapa edellyttää, että tietojenvaihto onnistuu sujuvasti paitsi jäsenvaltioiden välillä myös niiden jäsenvaltioiden sisällä, joissa alue- tai paikallishallinnoilla on asiaankuuluvaa toimivaltaa, sekä eri jäsenvaltioiden tällaisten valtiotasoa alempien hallintotahojen välillä, erityisesti kun on kyse rajat ylittävstä korruptiosta.

Muutosehdotus 3

2 artikla

Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Tässä direktiivissä tarkoitetaan</p> <ol style="list-style-type: none"> ”korruption ehkäisemisellä” korruption syiden ja edellytysten tunnistamista ja poistamista laatimalla ja toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä sekä korruption liittyvien tekojen ehkäisemistä; ”varoilla” varoja tai kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä kaikenmuotoisia, myös sähköisiä tai digitaalisia, oikeudellisia asiakirjoja tai instrumentteja, jotka ovat osoituksena tällaisten varojen omistuksesta tai osuudesta niihin; 	<p>Tässä direktiivissä tarkoitetaan</p> <ol style="list-style-type: none"> ”korruption ehkäisemisellä” korruption syiden ja edellytysten tunnistamista ja poistamista laatimalla ja toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä sekä korruption liittyvien tekojen ehkäisemistä; ”varoilla” varoja tai kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä kaikenmuotoisia, myös sähköisiä tai digitaalisia, oikeudellisia asiakirjoja tai instrumentteja, jotka ovat osoituksena tällaisten varojen omistuksesta tai osuudesta niihin;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>3. "virkamiehellä"</p> <p>a) unionin virkamiestä taikka jäsenvaltion tai kolmannen maan kansallista virkamiestä;</p> <p>b) muuta henkilöä, joka on nimitetty julkiseen tehtävään ja joka hoitaa julkista tehtävää jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa taikka kansainvälisessä järjestössä tai kansainvälisessä tuomioistuimessa;</p> <p>4. "unionin virkamiehellä"</p> <p>a) unionin toimielinten, elinten, virastojen ja laitosten jäsentä sekä niiden henkilöstöön kuuluvaa henkilöä, joka rinnastetaan unionin virkamiehiin;</p> <p>b) henkilöä, joka on virkamies tai unionin muu sopimus-suhteinen työntekijä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen tai Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen, jotka on vahvistettu neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, jäljempänä "henkilöstösäännöt", mukaisesti;</p> <p>c) henkilöä, jonka jäsenvaltio taikka julkinen tai yksityinen elin on asettanut unionin käyttöön ja joka hoitaa vastaavia tehtäviä kuin unionin virkamiehet tai muuhun henkilöstöön kuuluvat;</p> <p>5. "kansallisella virkamiehellä" henkilöä, joka on pysyvästi tai tilapäisesti täytäntöönpanevassa tai hallinto- tai oikeusvirassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, riippumatta siitä, saako hän siitä palkkaa vai ei, ja kyseisen henkilön virkaikään katsomatta. Kaikkia lainsäädännöllisessä virassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla olevia henkilöitä pidetään tässä direktiivissä kansallisina virkamiehinä;</p>	<p>3. "virkamiehellä"</p> <p>a) unionin virkamiestä taikka jäsenvaltion tai kolmannen maan kansallista virkamiestä, joka on joko nimitettynä tai vaalilla valittuna pysyvästi tai tilapäisesti virassa riippumatta siitä, saako hän siitä palkkaa vai ei;</p> <p>b) muuta henkilöä, joka on nimitetty julkiseen tehtävään ja joka hoitaa julkista tehtävää jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa ja joka käyttää julkista valtaa tai on viranomaisten valvonnan ja seurannan alainen;</p> <p>c) henkilöä, joka työskentelee valtion-, alue- tai paikallishallinnon omistamassa yrityksessä tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavassa omaisuudenhoidossa ja yksityisomistuksessa olevassa yrityksessä;</p> <p>d) muuta henkilöä, joka on nimitetty julkiseen tehtävään ja joka hoitaa julkista tehtävää kansainvälisessä järjestössä tai kansainvälisessä tuomioistuimessa;</p> <p>4. "unionin virkamiehellä"</p> <p>a) unionin toimielinten, elinten, virastojen ja laitosten jäsentä sekä niiden henkilöstöön kuuluvaa henkilöä, joka rinnastetaan unionin virkamiehiin;</p> <p>b) henkilöä, joka on virkamies tai unionin muu sopimus-suhteinen työntekijä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen tai Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen, jotka on vahvistettu neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, jäljempänä "henkilöstösäännöt", mukaisesti;</p> <p>c) henkilöä, jonka jäsenvaltio taikka julkinen tai yksityinen elin on asettanut unionin käyttöön ja joka hoitaa vastaavia tehtäviä kuin unionin virkamiehet tai muuhun henkilöstöön kuuluvat;</p> <p>5. "kansallisella virkamiehellä" henkilöä, joka on pysyvästi tai tilapäisesti täytäntöönpanevassa tai hallinto- tai oikeusvirassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, riippumatta siitä, saako hän siitä palkkaa vai ei, ja kyseisen henkilön virkaikään katsomatta. Kaikkia lainsäädännöllisessä virassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla olevia henkilöitä pidetään tässä direktiivissä kansallisina virkamiehinä;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>6. "velvollisuuden laiminlyönnillä" vähintään mitä tahansa lainvastaista epälojaalia käyttäytymistä tai, tapauksen mukaan, missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön työhön sovellettavien ammattisääntöjen tai -ohjeiden rikkomista;</p> <p>7. "oikeushenkilöllä" yhteisöä, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan kansallisen lain nojalla, lukuun ottamatta valtioita tai julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä;</p> <p>8. "korkean tason virkamiehellä" valtionpäämiehiä, keskus- ja aluehallinnon päämiehiä, keskus- ja aluehallinnon jäseniä sekä muita poliittisin perustein nimitettyjä henkilöitä, jotka hoitavat korkean tason julkista virkaa, kuten varaministereitä, valtiosihteereitä, ministerin kabinetin päälliköitä ja jäseniä ja korkeita poliittisia virkamiehiä sekä parlamentin jäseniä, sekä ylimpien tuomioistuinten, kuten perustuslakituomioistuinten ja korkeimpien oikeuksien, jäseniä ja ylimpien tarkastuselinten jäseniä.</p>	<p>6. "velvollisuuden laiminlyönnillä" vähintään mitä tahansa lainvastaista epälojaalia käyttäytymistä tai, tapauksen mukaan, missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön työhön sovellettavien ammattisääntöjen tai -ohjeiden rikkomista;</p> <p>7. "oikeushenkilöllä" yhteisöä, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan kansallisen lain nojalla, lukuun ottamatta valtioita tai julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä;</p> <p>8. "korkean tason virkamiehellä" valtionpäämiehiä, keskus- ja aluehallinnon päämiehiä, keskus- ja aluehallinnon jäseniä sekä muita poliittisin perustein nimitettyjä henkilöitä, jotka hoitavat korkean tason julkista virkaa, kuten varaministereitä, valtiosihteereitä, ministerin kabinetin päälliköitä ja jäseniä ja korkeita poliittisia virkamiehiä sekä parlamentin jäseniä, sekä ylimpien tuomioistuinten, kuten perustuslakituomioistuinten ja korkeimpien oikeuksien, jäseniä ja ylimpien tarkastuselinten jäseniä.</p>

Perustelu

Muutosehdotuksella yhdenmukaistetaan määritelmä ehdotuksen johdanto-osan 9 kappaleen kanssa.

Muutosehdotus 4

5 artikla

Resurssit

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten havaitsemisesta, tutkimisesta, syytteenpanosta tai niitä koskevien tuomioiden antamisesta vastaavilla jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on jatkuvasti riittävä henkilöstö ja riittävät taloudelliset, tekniset ja teknologiset resurssit voidakseen hoitaa tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät tehtävänsä tuloksellisesti.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten havaitsemisesta, tutkimisesta, syytteenpanosta tai niitä koskevien tuomioiden antamisesta vastaavilla jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason toimivaltaisilla viranomaisilla on jatkuvasti riittävä henkilöstö ja riittävät taloudelliset, tekniset ja teknologiset resurssit voidakseen hoitaa tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät tehtävänsä tuloksellisesti.</p>

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään ottamaan huomioon, että joissakin jäsenvaltioissa asiaankuuluva toimivalta on siirretty valtiotasoa alemmille hallintotasolle.

Muutosehdotus 5

7 artikla

Julkisella sektorilla tapahtuva lahjonta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot on säädetty rikosoikeudellisesti rangaistaviksi, kun teko on tahallinen :	Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot on säädetty rikosoikeudellisesti rangaistaviksi:
a) minkä tahansa edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle vastineeksi siitä, että kyseinen virkamies toimii virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tai jättää virkavelvollisuuksiensa vastaisesti toimimatta virkatehtävissään (lahjuksen antaminen);	a) minkä tahansa edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä virkamiehen itsensä tai kolmannen osapuolen hyväksi tarkoituksena saada kyseinen virkamies suorittamaan virkatehtäväänsä tai mitä tahansa virkatehtäviensä hoitamiseen liittyviä tehtäviä tai jättämään niitä suorittamatta tavalla, joka on ristiriidassa hänen virkavelvollisuuksiensa kanssa (lahjuksen antaminen);
b) virkamiehen suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa etua virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle tai lupausta tällaisesta edusta vastineeksi siitä, että kyseinen virkamies toimii virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tai jättää virkavelvollisuuksiensa vastaisesti toimimatta virkatehtävissään , tai tällaisen edun vastaanottaminen (lahjuksen ottaminen).	b) virkamiehen suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa etua virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle, tai se, että hän hyväksyy lupauksen tällaisesta edusta vastineeksi siitä, että kyseinen virkamies suorittaa virkatehtäväänsä tai mitä tahansa virkatehtäviensä hoitamiseen liittyviä tehtäviä tai jättää niitä suorittamatta tavalla, joka on ristiriidassa hänen virkavelvollisuuksiensa kanssa , tai tällaisen edun vastaanottaminen (lahjuksen ottaminen).

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään selventämään määritelmää kielellisesti ottaen huomioon niiden säädösten eri kieliversiot, joihin määritelmä perustuu, toisin sanoen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla tehty sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskeva yleissopimus (3 artikla) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371⁽¹⁾ unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta).

Muutosehdotus 6

8 artikla

Yksityisellä sektorilla tapahtuva lahjonta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot on säädetty rikosoikeudellisesti rangaistaviksi, kun teko on tahallinen ja tehty taloudellisen, liiketaloudellisen tai kaupallisen taikka rahoitukseen liittyvän toiminnan yhteydessä:	Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot on säädetty rikosoikeudellisesti rangaistaviksi, kun teko on tahallinen ja tehty taloudellisen, liiketaloudellisen tai kaupallisen taikka rahoitukseen liittyvän toiminnan yhteydessä:

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>a) minkä tahansa oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavalle tai sellaisessa työskentelevälle henkilölle itselleen tai kolmannelle, jotta tämä toimii velvollisuutensa vastaisesti tai jättää velvollisuutensa vastaisesti toimimatta (lahjuksen antaminen);</p> <p>b) missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa oikeudetonta etua kyseiselle henkilölle itselleen tai kolmannelle osapuolelle tai lupaus tällaisesta edusta vastineeksi siitä, että kyseinen henkilö toimii velvollisuutensa vastaisesti tai jättää velvollisuutensa vastaisesti toimimatta, tai tällaisen edun vastaanottaminen (lahjuksen ottaminen).</p>	<p>a) minkä tahansa oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön itsensä tai kolmannen osapuolen hyväksi tarkoituksena saada kyseinen henkilö suorittamaan jonkin teon velvollisuutensa vastaisesti tai jättämään jonkin teon velvollisuutensa vastaisesti suorittamatta (lahjuksen antaminen);</p> <p>b) missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa oikeudetonta etua kyseisen henkilön tai kolmannen osapuolen hyväksi, tai lupauksen hyväksyminen tällaisesta edusta vastineeksi siitä, että kyseinen henkilö suorittaa jonkin teon velvollisuutensa vastaisesti tai jättää jonkin teon velvollisuutensa vastaisesti suorittamatta, tai tällaisen edun vastaanottaminen (lahjuksen ottaminen).</p>

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään selvittämään määritelmää kielellisesti ottaen huomioon sen säädöksen eri kieliversiot, johon määritelmä perustuu, eli 22. heinäkuuta 2003 tehty neuvoston puitepäättös 2003/568/YOS⁽²⁾ lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla.

Muutosehdotus 7

15 a artikla (UUSI)

Rangaistusten lieventämis- ja armahduskielto

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>Jäsenvaltioiden on toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet rangaistusten lieventämisen ja armahdusten määrittelemiseksi selkeästi tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten osalta, ja jäsenvaltioiden on määritettävä niiden soveltamista koskevat mekanismit ja olosuhteet.</p>

Perustelu

Näiden ratkaisujen soveltamisesta päättäminen kuuluu toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioille.

Muutosehdotus 8

19 artikla

Immunitetti tai erioikeus korruptiorikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kansallisille virkamiehille myönnetyt erioikeudet tai immunitetti tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa voidaan poistaa laissa etukäteen vahvistetulla objektiivisella, puolueettomalla, tehokkaalla ja läpinäkyvällä prosessilla, joka saatetaan päätökseen kohtuullisessa ajassa.</p>	<p>Jos se on niiden oikeusjärjestelmän ja valtiosääntöperiaatteiden mukaista, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kansallisille virkamiehille myönnetyt erioikeudet tai immunitetti tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa voidaan poistaa laissa etukäteen vahvistetulla objektiivisella, puolueettomalla, tehokkaalla ja läpinäkyvällä prosessilla, joka saatetaan päätökseen kohtuullisessa ajassa.</p>

⁽²⁾ EUVL L 192, 31.7.2003, s. 54.

Perustelu

Tällaisten toimenpiteiden on EU:sta tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti aina oltava jäsenvaltioiden poliittisten ja valtiosääntörakenteiden mukaisia.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. korostaa, että korruption torjunta on olennaisen tärkeää oikeusvaltioperiaatteen takaamiseksi. Komitea varoittaa, että viimeisimmän korruptiota koskevan erityiseurobarometrin⁽³⁾ mukaan lähes kolme neljäsosaa eurooppalaisista (74 prosenttia) uskoo korruption esiintymiseen maansa kansallisissa julkisissa instituutioissa ja 73 prosenttia eurooppalaisista uskoo, että heidän maansa paikallisissa tai alueellisissa julkisissa instituutioissa esiintyy korruptiota.
2. kehottaa puuttumaan tähän uhkaan kaikilla hallinnon tasoilla – paikallis-, alue-, valtio- ja EU-tasolla, sillä kansalaisilla on korkeat nuhteettomuusodotukset julkishallinnon virkamiehiä kohtaan. Komitea huomauttaa, että korruptiotapaukset EU:n tasolla heikentävät vakavasti kansalaisten luottamusta EU:n toimielimiin.
3. korostaa, että Euroopan unioniin liittyessään kukin jäsenvaltio on antanut asiaa koskevan sitoumuksen, sillä moitteettomasti toimivat ja vakaat demokraattiset instituutiot, riippumaton oikeuslaitos, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ovat kaikki ennakoedellytyksiä, jotka kuuluvat Kööpenhaminan arviointiperusteiden oikeusvaltiota koskevan vaatimuksen piiriin, jonka perusteella kaikkia EU:n ehdokasmaita arvioidaan.
4. toistaa, että korruptio on merkittävä uhka Euroopan paikallis- ja aluehallinnolle ja demokratialle ja että korruption torjunta on ratkaisevan tärkeää eurooppalaisten demokraattisten arvojen turvaamiseksi sekä Euroopan sisämarkkinoiden terveen toiminnan ja kasvun suojelemiseksi.
5. huomauttaa, että ihmiset, jotka elävät alueilla, joilla korruptiota koetaan enemmän, ovat – kaikkien muiden olosuhteiden pysyessä samoina – keskimäärin tyytymättömämpiä elämäänsä. Komitea panee merkille korruption merkittävän vaikutuksen vähemmän kehittyneisiin alueisiin, sillä se haittaa niiden edistymistä ja kärjistää eriarvoisuutta, ja korostaa, että näillä alueilla tarvitaan kohdennettuja korruptiontorjunta-aloitteita sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseksi.
6. kannattaa Euroopan komission ehdottaman korruptiontorjuntadirektiivin yleistä tavoitetta yhdenmukaistaa asiaa koskevaa lainsäädäntöä kaikissa jäsenvaltioissa. Ehdotuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artikla, jossa korruptio luokitellaan ”eurorikokseksi” eli erityisen vakavaksi rikollisuudeksi, joka on rajatylittävää, jolloin EU voi tietyissä olosuhteissa hyväksyä tätä alaa koskevia vähimmäissääntöjä. Korruption rajatylittävyys ja jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöjen soveltamisalojen jyrkät erot edellyttävät koordinoinnin vahvistamista ja kaikkialla EU:ssa sovellettavien yhteisten normien määrittelyä. Komitea tunnustaa kuitenkin samalla, että direktiivin täysimääräinen täytäntöönpano kansallisessa rikoslainsäädännössä on vaikea ja pitkäkestoinen prosessi.
7. toteaa, että korruptio heikentää eurooppalaista demokratiaa ja vaalien luotettavuutta kaikilla hallintotasoilla, ja katsoo siksi, että direktiiviehdotuksessa esitetty, kaikkialla EU:ssa sovellettavaan korruption yhteiseen määritelmään perustuva lisäseuraamus vaalikelpoisuuden menettämisestä on tervetullut etenkin, kun otetaan huomioon, että ehdotuksessa edellytetään ainoastaan, että kansallinen lainsäätäjät harkitsee tällaisten 15 artiklan 4 kohdassa lueteltujen lisäseuraamusten tai vaihtoehtoisten seuraamusten ja toimenpiteiden mahdollisuutta.
8. on vakuuttunut siitä, että kun otetaan huomioon korruption kansainvälinen ulottuvuus ja sen kasvava yhteys rajat ylittävään järjestäytyneeseen rikollisuuteen sekä jo voimassa oleva EU:n lainsäädäntö, EU:n tason toimet soveltuvat asian käsittelyyn jäsenvaltioiden yksittäin toteuttamia toimia paremmin. Ehdotus vaikuttaa näin ollen olevan toissijaisuusperiaatteen mukainen. Ehdotus on myös suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska se rajoittuu siihen, mikä on tarpeen ja oikeasuhtaista, jotta voidaan ehkäistä ja torjua korruptiota tehokkaasti ja panna täytäntöön kansainväliset velvoitteet ja normit. Lisäksi todettakoon, että koska ehdotus on annettu direktiivin muodossa, se jättää jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa säädöksen täytäntöönpanossa.

⁽³⁾ Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2023 – heinäkuu 2023 – Eurobarometri (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658>).

9. korostaa, että kansainvälisellä, EU:n ja kansallisella tasolla on jo olemassa kattavia välineitä korruption torjumiseksi, mutta niiden tehokkuutta haittaavat edelleen täytäntöönpanon ja valvonnan puutteet sekä yhteistyön esteet, mikä edellyttää lisätoimia.

10. korostaa, että yritysten kestävyysraportointia koskeva direktiivi⁽⁴⁾ on tärkeää saattaa ajoissa osaksi jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiä, erityisesti siltä osin kuin on kyse vaatimuksesta, jonka mukaan yritysten on julkistettava hallintotapaan liittyviä tekijöitä, joista esimerkkeinä mainittakoon liiketoimintaetiikka ja yrityskulttuuri, mukaan lukien yritysten korruption ja lahjonnan vastaiset toimenpiteet sekä väärinkäytösten paljastajien suojeleminen. Komitea tunnustaa koulutus-, uudelleen koulutus- ja täydennyskoulutusohjelmien keskeisen roolin edistettäessä kansalaisten keskuudessa eettisiä arvoja, lahjomattomuutta ja tietoisuutta korruption torjunnasta ja kehottaa lisäämään investointeja koulutusaloitteisiin, joilla pyritään edistämään lahjomattomuuden ja vastuuvollisuuden kulttuuria.

11. kannattaa toimia monien alueiden tai paikallishallintojen soveltamien hyvien käytäntöjen levittämiseksi, erityisesti mitä tulee julkisiin hankintoihin, avoimuusvaatimuksiin, varallisuudesta ilmoittamiseen, eturistiriitojen ehkäisemiseen ja niitä koskeviin seuraamuksiin sekä julkisten varojen käytön valvontaan. Komitea korostaa tässä yhteydessä oikeutta tutustua asiakirjoihin tärkeänä keinona lisätä avoimuutta ja vastuuvollisuutta.

12. muistuttaa tiiviistä yhteistyöstä, jota se tekee Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin kanssa korruption torjunnan alalla ja jonka puitteissa on esimerkiksi järjestetty yhteinen konferenssi paikallis- ja alueviranomaisten roolista korruption ehkäisemisessä ja hyvän hallintotavan edistämiseksi.

13. tuo esiin Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin hyväksymät kaikkia paikallis- ja aluehallintoon osallistuvia henkilöitä koskevat eurooppalaiset käytännesäännöt erinomaisten esimerkkinä siitä, miten korruption torjunnasta tehdään paikallis- ja aluehallinnon ja niitä edustavien järjestöjen pitkän aikavälin prioriteetti. Komitea viittaa päätöslauselmaan 433(2018)⁽⁵⁾, jossa kongressi kehottaa myös paikallis- ja alueviranomaisia hyväksymään nämä käytännesäännöt tai laatimaan vastaavat käytännesäännöt ja tekemään niitä tunnetuiksi.

14. kehottaa kongressia tekemään tunnetuiksi näitä käytännesääntöjä ja seuraamaan niiden soveltamista yhdessä AK:n kanssa vuotuisen vuoropuhelun ja seurantakertomuksen avulla, sillä tämä tarjoaa tehokkaan välineen korruption torjunnan seuraamiseksi.

15. suosittaa, että paikallis- ja alueviranomaiset pohtivat nykyisiä etiikkaa ja lahjomattomuutta koskevia puitteitaan sekä erilaisten toimien ja välineiden hyödyntämistä, jotta voidaan paremmin torjua mahdollisia korruptoituneita käytäntöjä ja taata kansalaisille tiukkojen eettisten normien noudattaminen.

16. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia ottamaan mallia kongressin ehdottamista käytännesäännöistä ja suuntaviivoista ja kehittämään tai tarkistamaan korruption vastaisia strategioitaan ja käytännesääntöjään muun muassa seuraavien osa-alueiden osalta: avoimuus ja avoimet hallintomenetelmät, eturistiriitojen ja klientelismien ehkäiseminen ylläpitämällä virkamiesten taloudellisia ja muita etuja koskevia rekistereitä, väärinkäytösten paljastajien selkeää suojeleu-
ilmiantotoiminnan tukemiseksi, nepotismien, kronyismien ja suosinnan torjuminen, julkisten hankintamenettelyjen täyden avoimuuden varmistaminen ja hallinnollisten resurssien väärinkäytön estäminen vaalikampanjoissa.

17. korostaa, että laajentumisprosessissa mukautuminen voimassa olevaan EU:n lainsäädäntöön, oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen ja korruption vastaiset uudistukset määräävät suurelta osin sen, mihin tahtiin ehdokasmaat etenevät kohti EU:n jäsenyyttä. Ehdokasmaiden paikallis- ja alueviranomaisten olisi asetettava omat korruptiontorjuntastrategiansa etusijalle ja edistettävä lahjomattomuutta ja avoimuutta koskevia tiukkoja vaatimuksia hallinnoimissaan ja valvomissaan julkisissa elimissä.

18. varoittaa, että kaupunkikehitykseen liittyvä rakentaminen sekä jätehuolto, satamahallinto (mukaan lukien huumekauppaan liittyvä korruption uhka) ja julkiset hankinnat kuuluvat aloihin, jotka ovat alttiimpia korruptiolle paikallistasolla ja joihin on erityisesti puututtava kohdennetuilla korruptiontorjuntastrategioilla. Komitea kehottaa perustamaan jäsenvaltioihin kaikkien saatavilla olevia ja helpokäyttöisiä verkkoportaaleja, jotka tarjoavat kattavaa tietoa julkisista hankinnoista, talousarvioista ja menoista paikallis- ja aluetasolla, edistävät avoimuutta ja antavat kansalaisille mahdollisuuden tutkia julkisten varojen käyttöä.

(4) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta (EUVL L 322, 16.12.2022, s. 15).

(5) <https://rm.coe.int/european-code-of-conduct-for-all-persons-involved-in-local-and-regional/16808d3295>

19. antaa tunnustusta paikallis- ja alueviranomaisten nykyisille pyrkimyksille ehkäistä korruptiota ja valaa luottamusta demokratiaan ja oikeusvaltioon yhteisöissä eri puolilla Euroopan unionia. Esimerkkejä tästä toiminnasta ovat lahjomattomuutta käsittelevien komiteoiden perustaminen, hyvien käytäntöjen, avoimuuden ja vastuuvetollisuuden edistäminen, investointi- ja hankintakäytäntöjen valvonta, työnkulun digitalisointi, oikeudenmukaisten kilpailuedellytysten varmistaminen sekä paikallisten säännösten yhdenmukainen täytäntöönpano ja julkisten palvelujen parantaminen yleisesti.
20. pitää arvossa kansalaisyhteiskunnan aloitteita, joilla on myös ollut suotuisa vaikutus julkishallinnon vastuuvetollisuuteen julkisen varainkäytön avoimuuden osalta. Komitea kannustaa kansalaisjärjestöjä osallistumaan aktiivisesti korruption vastaisiin toimiin ja edistämään paikallishallinnon, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten välistä yhteistyötä.
21. peräänkuuluttaa asianmukaista korvausta erityisesti pienten kuntien kunnanjohtajille ja valtuutetuille, jotta heidän tehtävänsä tunnustettaisiin kokoaikaiseksi työsuhteeksi ja jotta näin ollen voidaan vahvistaa hyvää hallintoa ja hallinnon lahjomattomuutta alhaalta ylöspäin.
22. korostaa, että sidonnaisuus- ja varallisuusilmoituksia olisi yksinkertaistettava ja keskitettävä, jotta ilmoituksia tekevien henkilöiden ja tahojen hallinnollista taakkaa voidaan keventää, ja samalla mahdollisuudessa tutustua tällaisiin ilmoituksiin olisi kiinnitettävä huomiota huolelliseen tasapainoon yksityisyyden suojan ja yleisön avoimuusodotusten välillä.
23. korostaa, että täytäntöön pannaista käytännösäännöistä on tärkeää raportoida säännöllisesti ja että julkishallinnoille on tarjottava säännöllistä koulutusta ja alakohtaisia riskinarviointeja sekä ohjeita julkisen ja yksityisen sektorin välisestä vuorovaikutuksesta paikallis- ja aluetasolla. Komitea kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön standardoituja raportointimekanismeja, joilla varmistetaan johdonmukaiset avoimuuskäytännöt eri aloilla. Avoimuusraportit olisi asetettava julkisesti ja helposti saataville, jotta kansalaiset voivat vaatia viranomaisia vastuuseen toimistaan.
24. kehottaa ottamaan käyttöön vahvoja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä muun muassa täydentävien tiedotus- ja tutkimusohjelmien avulla yleisen tietoisuuden lisäämiseksi.
25. antaa tunnustusta tiedotusvälineiden roolille korruption torjunnassa, sillä ne noudattavat samalla vastuullisen journalismin ja eettisen toiminnan periaatteita erityisesti syyttömysolettamaa koskevan perusoikeuden osalta. Komitea kannustaa kehittämään ja panemaan täytäntöön digitaalisia ratkaisuja, kuten verkkoalustoja korruptiosta ilmoittamista varten, jotta voidaan helpottaa nimetöntä ilmoittamista ja parantaa yleistä tietoisuutta korruptioon liittyvistä kysymyksistä.
26. on sitoutunut ottamaan aktiivisen roolin toimielinten välisen eettisen elimen perustamisessa sekä EU:n toimielimissä ja elimissä sovellettavien avoimuussääntöjen kehittämisessä. Komitea sitoutuu tukemaan aloitteita, joilla pyritään lisäämään vastuuvetollisuutta ja vahvistamaan eettistä toimintaa EU:n toimielimissä ja elimissä ja kannustaa luomaan kattavan ja yhdenmukaisen kehyksen kaikissa EU:n toimielimissä tapahtuvista eettisistä rikkomuksista ilmoittamista ja niihin puuttumista varten sekä varmistamaan johdonmukaisuuden ja oikeudenmukaisuuden lahjomattomuuteen liittyvien asioiden käsittelyssä.
27. kannattaa ajatusta tarkistaa komitean omia käytännösääntöjä esimerkin antamiseksi toimielinten lahjomattomuudesta ja avoimuudesta.
28. on erittäin halukas osallistumaan työskentelyyn Euroopan komission perustamassa EU:n korruption vastaisessa verkostossa, sillä komitea uskoo vakaasti, että paikallinen ja alueellinen näkökulma on avainasemassa korruption tehokkaassa torjunnassa.

Bryssel 29. marraskuuta 2023.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Vasco ALVES CORDEIRO